

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritropne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Ne bo nič!

Predvčerajšnjim sta začasni voditelj ministrskega predsedstva, gosp. prof. Clary in „voditelj konservativnih Slovencev“, dr. Šusteršič imela „posvetovanje“, in če je verjeti „Slovenca“, je dr. Šusteršič profu Claryju obljubil, da vsaj konservativni slovenski poslanci novi vladi ne bodo napravljali ovir.

Okolnost, da je bil poklican samo dr. Šusteršič na Dunaj, dočim se voditelju ministrskega predsedstva ni zdelo vredno, stopiti v dotiko tudi s tisto slovensko stranko, ki je danes najplivnejša na Kranjskem, namreč z napredno narodno stranko, že ta okolnost kaže, da pri rečenem posvetovanju ni šlo za pojasnitev razmerja mej novo vlado in slovenskim narodom, ampak da se je mej vlado in mej kranjskim klerikalstvom sklepala alijanca.

To je jasno kakor beli dan, da vsaka vlada, ki išče podpore vseh Slovencev, mora na Kranjskem paktirati z obema strankama, ker to, kar z jedno stranko dogovori, nima absolutno nobene veljave pri drugi stranki. Nasprotstvo mej napredno in mej duhovniško stranko je nepremostno, kar je najbolje pokazala tista izjava klerikalne stranke, s katero se je odklonila skupna akcija proti nemškemu binkoštnemu programu. Klerikalci so imeli tedaj brezobraznost izjaviti, da s poslanci napredne stranke niti k jedni mizi ne sedejo, in od tedaj so pretrgane celo osebne zveze in hodi vsaka stranka svojo pot.

Naša stranka se je ignoriranja že nekoliko privadila. To je zasluga barona Heina. Ali v tem slučaju tiči v ignoriranju naše stranke velik političen pomen. Pogajanja ministrskega predsednika z dr. Šusteršičem si po obstoječih razmerah ni drugače tolmačiti, kakor da je prof. Clary s tem, da je povabil samo in prav dr. Šusteršiča hotel briskirati napredno narodno stranko, in da reflektira

vlada samo na podporo kranjske klerikalne stranke.

Nam bi bilo popolnoma vse jedno, kje si išče prof. Clary zaveznikov, ko bi ne bila naravna posledica njegove alijance s kranjskimi klerikalci ta, da jim bode moral plačevati njihovo podporo s koncesijami v korist kranjskega klerikalizma. O tem pač ni dvomov, da dr. Šusteršič profu Claryju podpore konservativnih slovenskih poslancev ni obljubil zastoj. Do ut des — tega načela se klerikalci doslednejše drže, kakor vsaka druga stranka, in če so se klerikalci vdinjali vladi grofa Claryja, jim bo morala vlada njihovo službovanje dobro plačati.

V tem oziru pa povemo profu Claryju že danes, da iz te moke ne bo kruha. Če mislita prof. Clary in baron Hein vpeljati na Kranjskem klerikalni kurs, naletela bode na najodločnejši odpor, in tedaj se bo pokazalo, da je le fikcija tista misel, ki je v vladnih krogih močno razširjena, da je namreč vsa Kranjska klerikalna.

S klerikalnim kursom bi se morda izpolnila srčna želja barona Heina, ali da klerikalstvo na Kranjskem danes še ne odločuje, in še dolgo ne bo odločevalo, to je vzlic temu dejstvu, katerega ne spravijo s sveta niti najnovejši zavezniki, prof. Clary, baron Hein in dr. Šusteršič. V najvažnejših javnih zastopstvih na Kranjskem, v dež. zboru in v drugih korporacijah, je veljava klerikalne stranke padla na nič, in skrbeli bomo, da ostane v tem položaju, in ta naša skrb ne bo brez uspeha, tudi če se začne tisti klerikalni kurs, po katerem hrepeni klerikalna stranka kakor od žeje umirajoč človek po kaplji vode, in za katerega je pripravljena vse žrtvovati, ker je to jedino njeno upanje, da izleze iz zagate, v katero smo jo srečno potisnili.

Šola in gospodarska organizacija sta tisti dve stvari, pri katerih je klerikalna stranka najbolj potrebna vladne pomoči, in če je prof. Clary obljubil dr. Šusteršiču za podporo slovenskih konservativnih poslancev primerno plačilo, je gotovo, da se to naj-

prej pokaže pri šolstvu in pri gospodarski organizaciji, torej pri dveh stvareh, kjer mi ne razumemo ni najmanjše šale, o katerih z nami sploh ni govoriti. Vsaki najmanjši koncesiji na tem polju uprli se bomo s tako odločnostjo in s tako skrajno brezobzirnostjo, da gotovo ne ostane brez uspeha.

Poznamo želje barona Heina in vemo, kako rad bi videl, če bi prišli klerikalci v deželni zbor in v družih važnejših korporacijah na krmilo, in če bi potisnili v stran tisto narodno napredno stranko, ki je doslej v deželni zbor nosila na svojih ramah večinoma le vladno breme. Toda razmere so močnejše, kot on in te razmere tudi prof. Clary ne premeni, če se tudi zveže z dr. Šusteršičem. Klerikalnega kursa se bomo znali ubraniti, in naj bode boj še tako težak, zato vendar klerikalna drevesa ne zrastejo do nebes.

V Ljubljani, 12. oktobra.

Nobene ministrske obtožbe.

„Bohemia“ piše, da vse kaže, da se Thunovo ministrstvo ne obtoži, kajti obtožnico bi podpirali le Schönererjanci in socialni demokratje, ne pa tudi druge levičarske stranke. S tem pa bi se pokazala nesloga levice, kar bi ji le škodilo. Med nemško narodno stranko ter socialisti tudi ni zadostnega soglašanja in fuzija naprednjakov z nemškimi narodnjaki se bržčas tudi izjalovi, ker napredna glasila se oglašajo odločno proti temu. Vse kaže torej, da med levičarji ni prave sloge. Bržčas pa jih bode — kakor v minolem državnozbornem zasedanju — ukrotil zopet Wolfov terorizem, kateremu so se morali ukloniti končno tudi najodličnejši in najzaslužnejši vodje raznih nemških strank. Moč Wolfa je s padcem Thuna neprimerno narasla in terorizem njegov ne pozna nobene meje več.

Moravski češki poslanci

so imeli v Brnu konferenco, katero so se vdeležili vsi državni in deželni poslanci. Po več ur trajajoči debati so sprejeli na predlog dr. Stranskega resolucijo, da hočejo

začeti najodločnejšo opozicijo in sicer ne le v drž. zboru nego tudi v delegacijah. Kako daleč naj gre ta opozicija, to naj določi državnozborni klub sam. Moravski češki poslanci se strinjajo s sklepi izvrševalnega odseka desnice in s sklepi čeških zaupnih mož ter smatrajo odpravo jezikovnih naredeb za sovražnost napram češkemu narodu, kršenje pravice, za poraz države in drž. avtoritete ter za instaliranje duha upora na mesto zakonitega reda. Nastavljenje uradniškega ministrstva pa smatrajo za kršenje temeljnih principov vseh ustavnih naprav. Nadaljne posledice takega kršenja je možno onemogočiti le s tem, če se ohrani in utrdi dosedanja večina v parlamentu, in ako ta večina energično deluje na to, da se program desnice izvrši. Češki narod na Moravskem naj vztrajno in složno podpira svoje poslance v opozicionalnem boju. Tako so se izrekli torej vsi češki poslanci za ostro opozicijo, ki se — če treba — spremeni v obstrukcijo. Tudi češki socialni demokratje na Dunaju so sklenili proti Claryjevemu kabinetu najhujšo opozicijo.

Povsod so jednaki!

Avstrijsko klerikalno časopisje je popolnoma zamolčalo najškandaloznejšo sodniško obravnavo proti bavarskemu župniku Moosauerju iz občine Pocking, ki je ustanovil „društvo devic“ v ta namen, da se je nad deset let s članicami tega „deviškega“ društva na najnesramnejši način zabaval. Ko se je škandal razvedel in je prišel župnik v sodniško preiskavo, je pa famozni ustanovnik „deviškega“ društva prisilil celo vrsto žrtev svoje nesramnosti, da so krivo pričale in celo po krivem prisegle! No, župnik vendar ni odšel zasluženi kazni. Več o tej obravnavi sporočimo pri prvi priliki. Ta slučaj je namreč naravnost tipičen za Bavarsko. Duhovniki so ondi po vseh najmogočnejši vladarji; njim se mora klanjati vse. Svoje volje in svojega prepričanja ne sme imeti nihče, sicer ga duhovnik neusmiljeno preganja in če le možno uniči.

LISTEK.

„Smiljana“.

(Opera u četiri čina. U duhu narodne glasbe glasbotvorio F. S. Vilhar. Spjevao Milan Kreković.)

III.

Koliko oper ni propadlo vsled slabega libreta?! Dejanje „Smiljane“ se mi zdi sicer le srednje zanimivo, a dobro je sestavljeno, tako da se je lotil skladatelj z vso vnetostjo svojega prvega opernega dela.

Slovinci mu želimo, da bi našel ž njo povsod zaželjeni uspeh, in ponosni smo na g. F. S. Vilharja, saj je naš ožji rojak, Slovenec in prvi, ki nam je podal tiskano operno delo v celoti in vanje zastavil velik kapital. Opera dela čast hrvaški, a tudi slovenski glasbeni literaturi, zato pa gosp. skladatelj zasluži ne samo naše priznanje, ampak dolžnost našega občinstva je tudi, da se skladatelja in založnika podpira — in si opero naroči.

O „Smiljani“ piše francoski kritik: Dejanje je zelo živahno, lepo in večše izvedeno in se drži onega narodnega značaja, katerega nahajamo v gledaliških produkcijah Avstrije. Ti surrogati benečanske umetnosti so si ohranili pri različnih narodih oni lahki, slobodni polet, katerega ne najdemo v skladbah, navdihnenih s klasičnimi tradicijami. Med vsemi temi umet-

niškimi poskusi je neka čudna sorodna vez, ki se da zasledovati od obal Izare do Neretve. Ali fantastična priroda dinarskih alp, med katerimi se je nekoč odgojil duh Karola Gozzia, kjer so se razvili slikoviti bosanski običaji, bo zagotovila zagrebškemu gledališču palmo uspeha v zgodovinskem in narodnem genreu.

Partitura je od početka do konca interesantna. Velika zasluga autorja „Smiljane“ je, da ne pripada nobeni šoli.

Italijanska oblika pač ni čisto zavržena, ali ritem ne škodi prav nič deklamaciji, in je recitativ zelo nuanciran in zelo pogost. Neovržne orkestralne vrednosti mi pač ni treba zopet omenjati.

F. S. Vilhar je pač z namenom dodal tekstu na platnicah: Smiljana i. t. d. v duhu hrvatske narodne glasbe glasbotvorio F. S. V. Da, ta duh narodne glasbe mu je bilo merilo, katerega se je držal in morda še prestrogo.

Zbori, solospjevi, dueti, vse se ti bo zdelo nekam znano. Skladatelj je pridno proučeval motive narodnih pesmi in zbral najboljše — rekel bi fine — in te vzel in porabil umetniško za opero. Ali ni jih vzel samo v celoti, marveč delil je iste, — in na teh posameznih delih — členih motivov — je opazoval pristnost in dobroto, in si tako pridobil snovi, motivov za opero v duhu hrvatske narodne glasbe.

S tega stališča je treba tudi opero presojeti, oziroma upoštevati to smer, ako bi hoteli primerjati jo drugim operam, ki se nikakor ne ozirajo na katero specialnost narodne glasbe. Ne, po silnih efektih ne teži Vilharjeva glasba, ampak drži se z malimi izjemami bolj mirnega, otožnega, pohlevnega stališča; celo v veselju ne vskipi preveč, torej posnema tudi v tem značaj Slovana. Ta smer je zapeljala pa tudi skladatelja na pot prevelike skromnosti, ki se opazuje n. pr. pri maloobsežnem glasu v melodijah, osobito v sopranu in altu. Bolj živahen je recitativ, in res je dobro nuanciran in tudi govoriči, vsklikom hrvaškim dokaj asimilirani. V obče prevladuje recitativo secco, manj recitativo obligato. Škoda, da si skladatelj v tem obziru ni vzel Wagnerja za vzor. Pri Wagnerju igra orkester pomenljivo razlagajoč, samostojno in se tako recitativu na tej orkestralni podlagi dajo dosti bolj proizvajati, in se tudi tako ne občutijo prehodi od teh do arij in narobe.

Recitativi so v operi jako kočljiva stvar, zlasti ako so prepogosti. Ako niso dobro nuancirani, dobro, primerno situaciji podprti, utrudijo poslušalca in postanejo dolgočasni. Sploh mislim, da bi tudi duhu slovanske glasbe Wagnerjev način bolje ugajal.

V ostalem hodi skladatelj svojo oziroma srednjo pot; ne naslanja se preveč

na romansko, a tudi ne na nemško šol nove dobe.

V obliki je jako previden in v tem obziru strog; rajši žrtvuje efekt kot obliko klasičnosti. Posamezne značaje je glasbeno dobro pogodil. Nekateri prizori, osobito zbor vil, dražba, prizor pred cerkvijo med mašo kažejo skladatelja tudi kot dramatika finega okusa in občutka.

Ker se je izrazil francoski kritik tudi o orkestralnem delu jako laskavo, mislim, da je dal Vilhar tudi orkestru oni posebni koloriti, ki je narodni glasbi pristojen, da se petje in godba v celoti lepo popolnujeta. Ker nimam orkestralne partiture opere, mi ni mogoče pisati o tem in opozoriti čitatelje na posebnosti. Vrnem se k temu, ako naša intendantca gledališča spolni dano obljubo in uprizori tekem letošnje sezone opero.

Klavirska izdaja opere je jako lična, petje in spremljanje jako pregledno urejeno. Spremljanje na klavirju je razmeroma lahko, in je deloma prav, da je posnetek iz orkestralne partiture kolikor možno bolj v lahkem slogu prirejen, ker bi drugače dobil manj odjemalcev.

Sploh bode opera tudi boljšim diletantom in pevcem v društvih dobro došla, ker se vsaj posamezni prizori, ali tudi prvo dejanje dajo naučiti z malim trudom in ne zahteva dejanje posebnega sceničnega aparata.

L. Pahor

Duhovniki so ondi fanatični politični agitatorji za nemški centrum. Prižnica in spovednica sta dve glavni torišči duhovniškega političnega agitiranja. Za cerkvena opravila se bavarski duhovniki malo menijo. Z zunanjo hinavščino prikrivajo svoje srčno in duševno ubožstvo. Ljudje so ondi na zunaj tercijski, a nemoralnost je razširjena vendarle v najvišji meri. Saj čudno ni, ko ima tako duhovenstvo, kakoršen je župnik Moosauer s svojim „deviškim“ polkom krivo-prisežnic!

Pomanjkanje rekrutov na Francoskem.

„Pol. Corr.“ poročajo iz Pariza, da je bilo letos 23.000 mož manj „potrjenih“ kakor je potreba. Vlado listi opravičujejo ta velikanski nedostatek z oostrostjo dotičnih nabornih komisij, ki hoče le zares sposobnih rekrutov. Radi nedostatka rekrutov se za leto 1900 določena formacija četrtih bataljonov odloži do negotovega časa. Pravi vzrok nedostatka francoskih rekrutov pa je velikanska nemoralnost vseh francoskih krogov, ki omejuje število porodov ter imajo rodbine zategadelj le po 2 do 3 otroke. Vsled tega izumirajo Francozje in zategadelj jim manjka rekrutov. O tej sili nevarni prikazni piše E. Zola v svojem najnovejšem romanu „Plodovitost“, v katerem biča s perečo realitiko omejevanje rojstev na Francoskem. Da ima Zola prav, kaže prav zadnji vojaški izkaz o rekrutih!

Vojna z Buri.

V ponedeljek zvečer je poslala transvaalska vlada Angležem ultimatum, da morajo tekom 48 ur umakniti svoje čete od mej ter poklicati vse v zadnjem času v Južno Afriko doposlane čete zopet domov. Ako se to ne zgodi, smatra Transvaal vojno za napovedano. Včeraj zvečer je torej rok, katerega so stavili Transvaalci Angležem potekel, in danes imajo v Južni Afriki že vojno stanje. Buri niso mogli delati drugače, ako nočejo, da jih Angleži prehité in zgrabijo z vseh strani. Anglija le zato ni napovedala vojne, ker je hotela prej zbrati v svojih južnoafriških pokrajinah čim največ vojaštva ter potem kar udušiti Bure. To se jim je deloma tudi posrečilo. Miro-ljubnost Burov je vzvišena nad vsak dvom in storili so kar možno, da preprečijo vojno, ki ne donese nikomur dobička. Nit potrpežljivosti pa je pošla končno tudi mirnim Burov, ki so danes že navdušeni borilci za neodvisnost zlate svoje domovine. Liberalni in radikalni angleški listi obsojajo vojno s Transvaalom. Angleški vladi pa je ultimatum boerske vlade prav dobro došel, kajti sedaj ima najboljšo obrambeno orožje proti opoziciji. Saj začeli so vendarle Buri in čast Anglije zahteva sedaj seveda, da se brani. „Daily Chronicle“ pravi, da bo zgodovina postopanje Angležev v zadevi Transvaala obsodila najstrožje. Krivda je očitno na strani Anglije. „Pomislite, kaj je vam nakopal Chamberlain! V kraljestvu kraljice se začelja strašna vojna plemen!“ Proti Angliji se dvigne vsa Južna Afrika in možno je, da bo uspeh vse vojne docela drugačen kakor se nadeja Chamberlain: položi se temelj bodoči zvezi južnoafriških republik, v kateri pa Angleži ne bodo imeli besede. — Zanimivo je, da se udeležijo vojne proti Angležem tudi četa Avstrijev.

Dopisi.

Z Bleda, začetkom oktobra. Nasmehnil sem se, gospod župnik Matija Mrak, ko sem čital v „Slovenca“ Vaš milostni odgovor na moj zadnji dopis v „Narodu“. Ne vem zakaj, ali morda zato, ker upate, da vam ne bo dalo slavno uredništvo Vašega lista prostora, ali z drugimi besedami, ker upate, da vam jaz odgovor zamolčim ali pa, ker se je Vaša bojevitost kar čez noč razkadila in ste postali iz volka ovca. Vidite, to je lepo, da nam kažete z dobrim vzgledom, kakšni moramo biti dobri katoličani. Zato se bom pa jaz tudi ravnal po Vašem in bom mirno govoril. Ne popravljaj, tudi ne dokazoval svojih navedenih dejstev. Nič od tega obojega. To storite Vi sami. Nekaj bi Vas pa vprašal, zakaj ne rečete danes, da ste se prav po nepotrebnem vtaknili v blejske razmere? Kaj? Zakaj niste molčali na vsa moja navajanja, kakor molči kaplan Zoré? Saj je on tudi učen kakor Vi ali morda še bolj, kakor si mogoče misli njegova glava? Vi gospodje imate zadoščenje — ali res? Odgovorite g. Oblak, kako je bilo takrat, ko ste pisali na krajni šolski svet radi drevsnice pri stari

šoli? Ali ste imeli res tako veliko zadoščenje, da ste v veselji pritisnili župnijski pečat na dotično listino, ko ste vendar kot privatna oseba kupili staro šolo? Pojdite in povejte g. sosedu, kakšno je bilo to zadoščenje. In oba pa drugič rajši molčita, saj vidita, da se blamirata s takimi trditvami. O, to je veliko zadoščenje — če človek prepoveduje vzeti drugemu tisto, kar je njegova lastnina. Veste kaj, — pozabimo to, bodimo usmiljenega srca in odpustimo to njim, ako se odkritosrčno izpovedó. Naj tudi oni jedenkrat povedó svoje grehe! — Mi se zelo veselimo, da se naseli na vašo iniciativo mesto konsumnega društva — krđelo potrebnih revčkov v staro našo šolo. Še bolj pa, da se izkaže g. Oblak takim velikim nesebičnejem in daruje to staro novo šolo v blage namene za nastanitev revežev — občini. Sedaj vam bom napisal v „Slovenskem Narodu“ velik, velik dopis — in naštel bom vse svoje zmote, — Vi g. Mrak, pa napišite povest o dobrotljivosti g. Oblaka in jo pošljite „Slovenca“. Ne? Domeniva se kaj takega! Jaz bi bil takoj vnet za tako delo. Upam, da ne pozabiva tega najinega dogovora, in da se občinski reveži že letošnjo zimo selijo v staro šolo. Jaz bi dejal takoj — mrzlo je jelo postajati! Toraj usmilite se jih! Kdor hitro da — dvakrat da; saj poznate ta pregovor. Uganili ste, da nisem še občeval z Vami! Ali videl sem Vas že! Jedenkrat celo, ko ste se peljali z očetom in materjo v svoje župnišče. Tedaj ste sedeli zadaj na desni Vi, gospod Mrak, na levi poleg Vas Vaša mati in spredaj pri kočijažu Vaš sivi oče! Tako sem Vas videl jedenkrat. Če bi Vas bil mogel ustaviti, govoril bi bil rad z Vami in vam povedal, da se mi taka vožnja čudna zdi! Pa takrat še nisem bil doktor olike! Rečem pa, da sem že pri tem samem pogledu veliko pridobil za svoje izpite — iz olike. No, saj vam jaz ne pravim, da ste slavohlepen! Po sili so vam vzdali pločo! Ne grem prašati, ali je to resnično ali ne. Škoda črevljev in mene ali pa mojega kolesa. Ne obsojam vas prav nič! Vi ste se obsodili sami, ko ste na velikonočni ponedeljek 1. 1897. na shodu g. Evgena Lampeta v Ribnem trdili in zabičavali kmetom, da so tujci škodljivi Bledu, in da bi bilo zanje najbolje, če bi nikdar več nobenega ne videli! Čast komur čast! In Vašem ekonomičnemu geniju tudi! Zakaj očitate g. doktorju Plemelju, da je bil nepovabljen na banketu! Ali vam je žal, da vas ni prišla povabiti deputacija? Ali mislite, da morajo biti povsod tako v župnika zaljubljeni ljudje, da mu vzdavajo na bajticah spominske ploščice. Svetujem vam, pustite jo odzidati, kajti verujete mi, tujci se vam smeja, ko ste nabiti na oni pločici. In tega vendar še ne zaslužite, da bi se vam ljudje smejali! Ali pa vi sami to hočete? Menda vendar ne?! Toraj — drugič poučite svoje ljudi, da vam ne delajo takih nerodnosti. Če je bil govor doktorja Pl. netakten, o tem nimate pravice soditi Vi, ki ga niste čuli. Res, res od leta 1835. je odmenjena že župnijska cerkev v Gradu, da se podere. Ali gospodje župniki niso imeli še časa, ker so si zidali rajši lep farovž, in da ne bi kot mrtveci bili preblizu cerkve, tudi lepo pokopališče zunaj na polji! Da bi bili cerkev zidali — niso imeli časa! Denarja pač, ker farovž in pokopališče skoraj toliko veljata kakor cerkev! In sedaj upam jaz, da sva nehala za jedenkrat najino polemiko, g. župnik Matija Mrak. Jaz upam, da mojega še vzprejme moj urednik, ako Vašega več ne — Vaša skrb. Jaz se vam prav lepo zahvaljujem, da ste se pokazali v pravi luči, najprej v ognjeni in strupeni, sedaj v ponižni — mi bodemo vsaj sedaj na čistem in na jasnem z Vami, in bodemo odslej toliko uspešneje vodili vse polemike, ker bodemo vedeli, kje Vas boli. Prosim še, da bi o teh dopisih tudi svojim faranom kaj povedali, pustite jim naj beró, saj jim Vi lahko dokažete, da je vse to velika neresnica — če vam bodo verjeli. Vam samemu, g. Matija Mrak, pa bi dal svet, da vso polemiko še jedenkrat preberete in trdno sklenete, da se ne vtikate v stvari, ki vam niso nič — mari!

Z Goriškega, 11. oktobra. V sobotni številki „Slov. Naroda“ je dopisnik s Tolminskega nekako ugovarjal zatrjevanju, „da so učitelji na Tolminskem že pred zboljšanjem 1. 1896. uživali neko ugodnost.“ Da ne pade senca na onega tovariša, ki je pri zborovanju „Zaveze“ to zadevo pojasnjeval, kakor da bi bil imel

namen, kaj očitati tolminskemu učiteljsstvu, moramo javno še enkrat konstatirati, da ugodnost, katero so uživali učitelji na Tolminskem pred 1. 1896., so izbojevali njih zastopniki v okrajnem šolskem svetu. To si zamorejo šteti v čast. Da ni bilo tudi v goriškem okraju tako, ni kriv tovariš Medvešek, ampak zastopniki učiteljsstva v okrajnem šolskem svetu in učitelji, kateri so jih volili in jim izkazovali zaupanje, a niso zahtevali od njih, da bi bili postopali v tej zadevi tako, kakor oni na Tolminskem. Pritožbe proti postopanju v okrajnem šolskem svetu goriškem od strani učiteljskih zastopnikov so bile splošne, a za nje se nikdo ni zme-nil. Glavna naloga, katero sta zastopnika izvrševala, je bila pisanje zapisnika in obligatno — kimanje. Sam predsednik učiteljskega društva je bil pred leti predlagal, da se zastopnika odpovesta pisanju zapisnika, ker to ni njihova naloga; predlog je bil sprejet soglasno, a zastopnika sta hodila po stari stezi ter se nista zmenila niti za poziv. Pri letošnjih volitvah je sicer eden zastopnikov odpal, a prišel je drugi, kateri bo de šele pokazal, kaj zna in premore. Postopanje zastopnikov učiteljev na Tolminskem je bilo drugače kakor v goriškem okraju; a tudi stališče njih je bilo drugače. Goriški zapisnikarji so dobivali zlate križce za zasluge, tolminski pa so „živi pokopani“. Drugačno delo, drugačno plačilo. Tolminsko učiteljsstvo sme biti ponosno na svoje zastopnike, ki so jim bili izposlovali ugodnost v izvrševanju postave, katere ugodnosti na Goriškem nismo poznali. Goriško učiteljsstvo pa se ponša s „križaniki“ zastopniki. Drugi kraji — drugi običaji.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. oktobra.

— „Slovenec“ pogreva v včerajšnji številki svojo trditev, da dobiva „Neue Fr. Presse“ iz našega uredništva informacije o slovenskih razmerah, in da je člen našega uredništva dobil v Gorico brzozjavni poziv, poročati za „N. Fr. Presse“. „Slovenec“ nam bo gotovo hvaležen, če mu damo priliko, da to pred sodiščem dokaže. Ker nam pisatelj „Slovenčeve“ notice ni znan, se hočemo držati glavnega urednika tega duhovniškega lista. Gosp. Andrej Kalan, dostojanstvenik svete rimske katoliške cerkve in glavni urednik „Slovenca“! Če ste Vi včerajšnje notico v „Slovenca“ spisali, ali če je z Vašo vednostjo prišla v list, sploh če Vi prevzamete za njo odgovornost, potem vam rečemo: Vi ste se s to notico nesramno zlagali. Trditev, da dobiva „N. Fr. Pr.“ iz našega uredništva informacije o slovenskih razmerah, in da je člen našega uredništva dobil v Gorico brzozjavni poziv, poročati za „N. Fr. Presse“, je podla in infamna laž. Mi smo Vas s tem osebno razžalili in prosimo in pozivljemo Vas, da nas tožite, in da nastopite dokaz resnice. Če imate le iskro poštenja v sebi, se bodete temu pozivu odzvali!

— Cvetje iz „Slovenca“. Naznanjajoč najnovejši sešitek „Katoliškega Obzornika“ piše „Slovenec“: „S ponosom se lahko oziramo na to številko in na cel III. letnik „Katoliškega Obzornika“. Koliko lepega, dobrega, duhovitega, temeljitega blaga nam je podal! Kje imajo naši slavni „liberalci“ kaj podobnih sadov svojega duha? Peščico prismojenih pesmij, par blaznih novel in pijanih vinjet pa kup gnoja v „Slovenskem Narodu“ — to je vse, kar morejo pokazati oni! Za pravo vedo, za filozofijo, za korenito razmišljanje socialnih vprašanj itd. nimajo ne uma ne volje“. — Izvrstno povedano, pa grozno — neumno!

— Najnovejša odredba mestnega magistrata. Ljubljanske hišne posestnike je mestni magistrat osrečil z novo odredbo. Zaukazal je, da morajo vsi hišni posestniki pri odtočnih ceveh ob zidu svojih poslopij napraviti posebne jame s kotlom za nabiranje peska in drugih, po cevih prihajajočih smeti, in določil je natančno, kakšne morajo biti te jame in kakšni morajo biti ti kotli. Mi nikakor ne moremo uvideti potrebe te naprave, nego smo mnenja, da je v našem mestu marsikaj veliko nujnejše potrebno, kakor te jame in ti kotli. Če ima hišni posestnik pri svojih poslopijih več tacih cevi, stala ga bo ta naprava že čedno svotico, povrh pa bo imel še s nagnjenjem na dvorišču nahajajočih se kotlov

vedno sitnosti in stroške. Ljubljanski hišni posestniki pa dandanes še nikakor niso v položaju, da bi mogli prenašati tacih stroškov. Pa tudi s stališča mestne občine se s to odredbo ne moremo sprijazniti. Kam pa pridemo, če se bodo trotoirji vsak čas trgali in popravljali. Želeti bi bilo, da se store primerni koraki, da se razveljavi ta najnovejša odredba, ki dela utis, kakor bi se pri mestnem stavbinskem uradu kdo prav posebno trudil, kako hišnim posestnikom naložiti novih bremen.

— Slovensko gledališče. Jutri, v petek bodo peli klasičnega „Čarostrelca“, ki bo za nas v toliko nov, ker pojo — razen g. Nollija — vse uloge novi solisti. Sploh prvič na našem odru pa nastopi v ulogi lovca Gašperja novoangaževani basist, gosp. Pestkowski, ki je izvrsten pevec in igralec. Kot jednoletnega prostovoljca ga je vnel njegov poveljnik za gledališče. Obiskoval je konservatorij v Varšavi in Moskvi ter se končno izsolal pri slavnem basistu, prof. Rokitskem na Dunaju. Pel je doslej z najpopolnejšimi in najsijajnejšimi uspehi v Varšavi, Kievu, Vilni, Harkovu, Krakovu, Lvovu in Černovicah. Kritike so polne navdušene hvale.

— Županska volitev na Trati. Piše se nam: Tudi v Poljanski dolini izgubiva „Slovenčeva“ klika čedalje več tal. Nasprotstvo proti „Slovenčevcem“ rase od dne do dne. Na Trati se je dne 7. t. m. v šolskem poslopiju vršila volitev župana. Na Trati so občani razdeljeni v dve stranki: v narodno stranko in v stranko konsumnega društva. K slednji stranki, ki je seveda popolnoma klerikalna, pripadajo večji posestniki, k narodni stranki pa največ manjši pesestniki. Konsumska stranka je postavila kandidatom za župansko mesto g. Simona Seloko. Klerikalci so vsi zanj glasovali in kandidat je tudi sam sebi glas dal. Tako je konsumska stranka spravila osem glasov skupaj. A bilo je premalo! Narodna stranka je postavila kandidatom gospoda Simona Brenceta. Ta je brez svojega glasu dobil devet glasov in je torej zmagal. Konsumska stranka je vsled tega poraza vsa klaverna. Večji posestniki so želeli, da bi h konsumnemu društvu dobili še županstvo v roke, a so pogoreli. V narodni stranki vlada veliko veselje zaradi te zmage in od srca kličemo: Živio vrli župan Martin Brencel!

— „Slovensko planinsko društvo“ priredi v soboto dne 14. t. m. zabavni večer s predavanjem. Predaval bo ljubljanski župan gospod Iv. Hribar o svojem potovanju po Ruskem. Iz posebne prijaznosti sodeloval bo vrli pevski kvartet „Ilirija“. Začetek ob 8. uri zvečer v mali dvorani „Narodnega doma“, I. nadstropje. Glede na velezanimivo snov predavanja in na znamenit kvartet, pričakovati je ta večer mnogo užitka.

— Pevsko društvo „Ljubljana“ priredi v nedeljo, dne 12. novembra v „Sokolovi“ dvorani „Martinov večer“ s plesom, na kar se bratska društva in prijatelji zabave, petja in plesa že sedaj opozarjajo. Godba vojaška. Gospodje pevci so naprošeni, da se pevskih vaj vsako sredo in vsak petek, pričenišni točno ob 8. uri zvečer, polnoštevilno udeležijo.

— Roparski umor pri Kamnigoricah. — Morilec prijat. Včeraj smo poročali, da so našli pri dobravskem mostu poleg Kamnigorice Boštjana Žvana, vulgo Kodrasa, mesarja iz Gorij pri Bledu, ubitega in oropanega. Žandarmerija v Kropi je poizvedela, da je Boštjan Žvan se pripeljal v ponedeljek zvečer v družbi nekega Ljubljana v Otoče, kjer sta do mraka pila v gostilni, potem pa odšla proti Kamnigoricah. Ljubljancan je še v gostilni pripovedoval, da ima sorodnike v Kamnigoricah, in da gre tjakaj jih obiskat. Ljudje, ki so na potu srečali Žvana in njegovega spremljevalca, pravijo, da se je slednji umaknil v stran, če bi jih bil moral srečati. Žandarmerija je takoj, ko je izvedela, v kateri družbi je bil Žvan, poizvedovala v Kamnigoricah, če je prišel v ponedeljek ponoči tjakaj kak Ljubljan an. Nihče ni vedel o tem prihodu. Sled storilca je peljala v Ljubljano. In res je prišel včeraj popoldne v Ljubljano orožniški postajevođa iz Kroke in naznanil policiji, da se nahaja najbrže morilec Boštjan Žvana tukaj. Sedaj je mestna policija z orožnikom vred se lotila poizvedovanj, katere so imel uspeh, da se je po sreči aretoval gostilničar in posestnik v Kolodvorskih ulicah, Blaž Ravnik in odvedel na Žabjek. Boštjan Žvan, ki je bil popred go

Iz uradnega lista:

Izvršilne ali eksekutivne dražbe:
Zemljišča vlož. št. 27, 139 in 200 kat. obč. Blekova, cenjena 6180 gl., dne 14. oktobra v Logatcu.
Zemljišča vlož. št. 100, 105, 106, 145, 150, 194 in 203 kat. obč. Gameljni, cenjena 22.598 gl., dne 16. oktobra v Ljubljani.

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnici:
Dne 6. oktobra: Ivan Petrovič, delavec, 62 let, pljučni emfizem.
Dne 7. oktobra: Ursula Rozman, gostija, 76 let, ostarelost.

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 806-2 m. Srednji dnevni tlak 736-0 mm.

Oktober	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vst. ovn	Nebo	Padačina v 24 urah
11.	8. zvečer	739.7	5.6	brezvetr.	jasno	0.0
12.	7. jutraj	737.8	1.2	sl. jvzhod	megla	0.0
	2. popol.	734.8	12.0	sl. jug	pol. oblak.	0.0

Srednja včerašnja temperatura 6.6°, normale: 11.2°.

Dunajska borza

dne 12. oktobra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	97	gl.	95	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	97	"	80	"
Avstrijska zlata renta	116	"	40	"
Avstrijska krona renta 4%	98	"	20	"
Ogerska zlata renta 4%	115	"	05	"
Ogerska krona renta 4%	93	"	95	"
Avstro-ogerske bančne delnice	901	"	—	"
Kreditne delnice.	359	"	—	"
London vista	120	"	90	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	"	—	"
20 mark	11	"	77	"
20 frankov	9	"	58 1/2	"
Italijanski bankovci	44	"	55	"
C. kr. cekini	5	"	70	"

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKŠ VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gl.

Vsak petek in postni dan
dobé se sveže, izbrane
morske ribe
pri (1833-3)
Ant. Stacul-u.

Učenec za dimnikarstvo

se vsprejme takoj. — Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“ (1844-3)

Jeden ali dva učenca

se vsprejmeta s hrano v
K. Schaffelner-ja
izdelovalnici pil v Ljubljani, Marti-
nova cesta št. 68. (1851-3)

DR. V. GREGORIČ

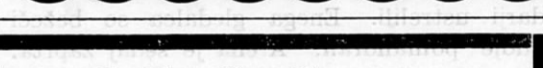
odpotuje
za čas od 11. do 31. dne
oktobra t. l. (1870-2)

V najboljših razmerah poslujoča večja trgovina z mešanim blagom

v velikem župniškem kraju na Dolenjskem, na najlepšem prostoru poleg župnije z velikim številom odjemalcev, blizu železniške postaje, se zaradi bolezni

odda
pod prav ugodnimi pogoji.
Povpraša naj se pri upravništvu „Sl. Naroda“ pod šifro 5000. (1693-8)

Vsak petek in postni dan se dobé sveže

morske ribe
pri (1876-1)
J. C. Praunsseis-u
trgovina z delikatesami
na Mestnem trgu.

Kmetijska vinarska zadruga

v Vodnjanu v Istri
(Dignano, c. kr. drž. železnica)
priporoča
pristna vina

iz lastnih vinogradov, in sicer: črna in bela vina, refoskat, muškatele, rakije v množini čez 3000 hektolitrov od 18 kr. in višje, postavljeno na postajo Vodnjan (Dignano).
Za veletržce po dogovoru cenejše.
Za pristnost in solidno postrežbo se jamči.

Za ravnanje: **A. M. Pujman.** (1869-1)

Štoklja-klepetulja obišče od časa do časa mlade zakonce ter jih spravi v težkotno vprašanje, s čim naj redé svoje najmlajše dete? Odgovor je lehak: S Knorr-ovo ovseno moko, ki z mlekom malim otrokom izbornu ugaja, skuhana v močnik pa dá tudi starejšim najboljšo hrano.
Dobiva se v vseh boljših trgovinah v zavojih po 1/4 in 1/2 kg. VI. (1757-1)

Krojačica

se priporoča damam v hišo.
Študentovske ulice št. 3, III. nstr.

Iščem izurjenega pisarja.

Vstop takoj.
Matthaeus Bežan
c. kr. notar v Marenbergu.

Priporočava (21-234)

Kulmbaško sladno pivo

pastërizovano v steklenicah
znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg
v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Nezaslišano! Čudovito!

240 komadov za samo gl. 1-95

1 elegantna ura s triletnim jamstvom in goldin-verižico, 1 čudovito eleganten nastavek za smodke z jantarjem, 1 krasna kravata igla s smilil-brilantom, 1 jako eleganten prstan z imit. biserom za gospode ali dame, 1/2 ducata platnenih žepnih robcov z barvanimi obročki, 1 praktični žepni tintnik z angleškim mehanizmom, 1 fina ščetka za obleko, par finih nogovic, 1 jako elegantna damska broša najnovejše fačone, 1 krasna garnitura, obstoječa iz manšetnih, zavratiških in naprsnih gumbov poslednje zajamčeno 3% zlato, 1 krasno toaletno zrcalo z etuijem in finim česalom in še nad 200 komadov, ki so v hiši koristni in neobhodno potrebni.
Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še kratak čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike, ker je vsako sleparstvo popolnoma izključeno, ter se neugajajoče brez zadržka vzame nazaj.
Razpošilja po c. kr. poštne povzetju ali ako se pošlje denar naprej:

zaloga Ernst Buchbinder
Krakau L/M.
Poštno predalo št. 25.
Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako fin žepni nož z dvema rezili kot darilo. (1827-3)

Suknjeni oddelek

tvrdke

Kastner & Öhler, Gradec

razpošilja

štajerski loden iz zajamčeno čiste ovčje volne, stanovitne barve gl. 3-35, 3-60, 3-90, 4-25 per m.
volneni loden stanovitne kvalitete gl. 1-55, 2-20 per m.
Nepremočljiv loden za haveloke, zajamčeno čista volna gl. 2-15, 2-60, 3-40 per m.
Nepremočljivo blago za suknje v najlepših barvah (zakonito zavarovan izdelek.)
blago za zimске suknje, blago za modne obleke, črno blago v največji izbiri.
blago za damske jaquets-plašče in plaščke.

Stalne cene.

Vzorci zastoj, zavitki v vrednosti čez 10 gl. poštnine prosti. (1789-4)

Prodaja orodja za krave ter mlečnih posod.

Zaradi opustitve mlekarije je na prodaj
na grajščini Loka (Štajersko)
povprečno 20 molznih krav
za povprečno 1000 litrov prevažalnih posod za mleko
(sistem Pfannhauser), konečno
raznovrstnega sirarskega orodja.

Krave in predmeti se bodo oddajali
od 15. oktobra naprej
možno pa je kupiti tudi preje.
Natančneje podatke daje
oskrbništvu grajščine Loka*) pri Zidanem mostu.
(1816-3)

*) Loka je pol ure oddaljena od postaje Zidanega mosta.

Izmej najfinejših
toaletnih mil
najcenejše in
najmilejše.

Za umivanje porabno
za
dame
kakor tudi kot
milo za otroke
jako priporočljivo.

Povsod na prodaj
po 30 kr.

Doering milo

SOVO.

(444-27)

M. U. DR. J. GEIGER

Ljubljana, Prečne ulice št. 2

II. nadstropje (1860-2)

ordinuje (od 10. do 11. ure popoldne in od 1. do 2. ure popoldne.

Največja zaloga

izdelanih nagrobnih piramid od črnega švedskega sienita in granita lastnega izdelka, kakor tudi nagrobnih spomenikov in križev od najlepših in najboljših mramorjev
priporoča p. n. slavnemu občinstvu po najnižji ceni

Feliks Toman

kamnoseški mojster
Ljubljana, Resljeva cesta št. 26. (1803-4)

VABILO

na

II. izvanredni občni zbor

vzajemno podpornega društva v Ljubljani

registrovane zadruge z omejenim poročstvom
ki bodo

dne 26. oktobra 1899. l. ob 4. uri popoldne
v društveni pisarni, Kongresni trg št. 17.

Dnevni red:

- Nagovor načelnika.
- Odobrenje zapisnika občnega zbora z dne 23. februarja 1899.
- Prememba društvenih pravil.

V Ljubljani, dne 11. oktobra 1899. **Ravnateljstvo.**

Opomba: Na podlagi društvenih pravil § 21. je občni zbor sklepčen, ako je zastopan deseti del vseh členov. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se bodo drugi občni zbor dne 10. novembra 1899 po ravno istem dnevnem redu in na istem kraju in ob isti uri ter se bodo sklepale ne glede na število zastopanih deležev. (1875)